

איכור של פצע

קטס הנאום בקונגרס אינו תורם להפגת המציאות הקודרת - מה גם ששום הרצאה, טובה ככל שתהיה, לא תעלים את הצורך בהסדר עם הפלסטינים - שיספר מהותית את מצבנו המשפטי והדיפלומטי

נתניהו נואם בקונגרס, בשבוע שעבר. לא בטוח כמה ריאלי החזון שהציג צילום: רויטרס

יחלוק על כך. אלא שההמשך מעורר שאלות. נתניהו הצהיר שהניצחון הוא נמצא "בהישג יד", וכי לא יסתפק בפחות מניצחון מוחלט, הכלל את שחרור החטופים והשמדת היכולת הצבאית והשליטתית של חמאס. לנתניהו יש גם חזון עבור צוה. ישראל תשמור על שליטה ביטחונית, שעה שעזה תנהל את פלסטינים שאינם שאפים להשמד את ישראל. מה יהיה מעמדה של הישות פלסטינית שתנהל את עזה? האם תהיה אוטונומית, ואולי אפילו מדינה על כן נתניהו לא אמר דבר. יתר על כן, במשך כל עשרת חודשי החימה לא נעשה דבר כדי לבנות את הישות הזאת האמורה להחליף את שלטון חמאס. כראי להוכיח שרדי להחליף את השלטון הנאצי - היה צורך לכבוש את גרמניה, ומעצמות הברית עשו זאת. אלמלא כן, היה השלטון הנאצי נותר על מכונו. אולם שיטת החימה הישראלית בעזה, המבוססת על פשיטות חוזרות ונשנות, תוך לחימה על אותו מקום פעם אחר פעם, איננה מבטיחה את פירוק שלטון חמאס. להפך, היא מתירה את השלטון האורחי בידי, וגם את השליטה על חלוקת היסוד ההומניטרי לרצועה, ויחד עמם - את האפשרות להשתקם בארץ. למרבה הצער, חילופי השלטון בעזה וחיסול יכולת חמאס להשתקם צבאית אינם נראים באופק. כדאי גם לשים לב לכך שלא רק הדמוקרטים קוראים לסיים בהקדם את המלחמה ברצועה - גם סראמפ דורש לעשות זאת. במקביל, קיימת בעיית יהודה ושומרון, שם אנו נמצאים בחימה זה חודשים ארוכים. לגבי אזור זה לא חשף נתניהו את חונו, ובנאומו בקונגרס לא אמר לגבי דבר וחצי דבר. הסדר עם הפלסטינים הוא אינטרס ישראלי. הוא חיוני כדי לשמור על צביונה הדמוקרטי של המדינה, והוא דרוש גם לצורך הברית האזורית נגד איראן. אם יהיה הסדר כזה, ייעלמו מהערכתנו בממגע קסם בעודנו הקשות במישר הבינלאומי, ועמיי יעלמו גם רעיונות עזועים וזגנת אלה של צווי המעצד נגד נתניהו וגולנט. ♦

הדין הפלילי הבינלאומי שהיא מסתייגת מצווי המעצד שהתובע מבקש. אך ממשלה זו נפלה, ובמקומה עלתה ממשלת הלייבור, שעמדתה כלפינו רחוקה מלהיות אוהדת, והממשלה החדשה משכה את ההסתייגות של קודמתה. בכל אופן, הדרך להתמודד עם בית הדין הפלילי היא בסיוע אמריקאי. כידוע, ארה"ב העבירה חוק מיוחד להגנה על חיילים אמריקאים בפני בית הדין הזה, שבדומה למתי משפט אחרים מבין היטב את לשון הכוח (כמוכן, תוך כדי שהוא כופר בכך). בית הדין פתח בשעתו בחקירות נגד חיילים אמריקאים, והנשיא דונלד טראמפ הגיב בסנקציות נגד בית הדין. הנשיא ג'ו ביידן ביטל את הסנקציות, ובית הדין ביטל את החקירות (כמוכן, מבלי להודות שיש קשר בין הדברים). האם מי מהמועמדים לנשיאות שייבחר, טראמפ או קמלה האריס, יהיה מוכן להגן על נתניהו בפני בית הדין הפלילי הבינלאומי? כל מה שניתן לומר בשלב זה הוא שהתמונה מבחינת מדינת ישראל ומבחינתו האישי של נתניהו איננה נוחה.

אינטרס ישראלי

בהמשך נאוומו הסביר נתניהו שאיראן היא אויב משותף של אמריקה וישראל, וכי איראן מסכנת את ארה"ב. הדברים נכונים, וכישראלים אין לנו קושי להשתכנע. הבעיה היא שהאמריקאים ינהו לפי האינטרס שלהם כפי שהם מבינים אותו, ולא כפי שאנחנו רוצים שהם יבינו אותו. וההבנה האמריקאית כיום היא שהמאבק נגד איראן צריך להיעשות באמצעים כלכליים ודיפלומטיים. כח צבאי ישמש להגנה, אך האמריקאים אינם מוכנים בשום פנים לפתח במלחמה ישירה נגד איראן. עמדת המפלגה הרפובליקנית אינה שונה בהרבה, אף שטראמפ אישר בשעתו את חיסולו של קסאם סולימאני האיראני. המגמה האמריקאית היא ליצור ברית אזורית נגד סוריה, וספק אם ישראל תוכל ליתול בה חלק, כל עוד נמשכת המלחמה בעזה. בכך אנו מגיעים לחלקו האחרון של נאום נתניהו, שבו מבדיד כי ניצחון על חמאס יהווה מכה קשה ליצור הטרור של איראן. איש לא

לעוכרה שלראשונה בתולדותיה קמה בישראל ממשלת ימין "על מלא", הנשלטת בידי נציגי המתנחלים? ניתן גם להזכיר שהיו ימים שבהם נתניהו דיבר על שתי מדינות לשני עמים, אך כיום הוריר את הנושא מהפרק. לא צריך להיות מומחה למשפט כדי להבין את הקשר בין פוליטיקה למשפט הבינלאומי, שהפך למרכיב במאבק נגד ישראל. כיום נשמעות מחוגי הימין טענות נגד מערכת המשפט הישראלית, שהתיימרה לשמש כשכפ"ץ למדינה, והנה מסתבר שהשכפ"ץ איננו. וככן, השכפ"ץ של המדינה התכנס על הנכונות להגיע להסדר עם הפלסטינים. זו הייתה בעבר המדיניות המוצהרת של נתניהו עצמו. מדיניות זו נמוגה, ועמה נמוג גם השכפ"ץ של המדינה.

המפתח נמצא בושינגטון

נתניהו לא דיבר על בית הדין הבינלאומי לצדק, שלמרבח השעוריה החלטתו האחרונה ניתנה, בין השאר, על ידי נשיאו הלבנוני - מדינה שפתחה במלחמה נגד ישראל - שפשט את חליפת הדיפלומט וענד גלימה של שופט. העוכרה שישראל לא השכיחה לפסול אותו ולא ידעה למנף במסגרת הסכרתה את השעוריה הזאת, חורגת מהדין הנוכחי. לענייננו, אציין שנתניהו התמקד בתובע בבית הדין האחר, בית הדין הפלילי הבינלאומי. בנושא זה יש לו עניין אישי. הוא דיבר על כך שהתובע "האשים... את ישראל", אלא שבית הדין הפלילי איננו עוסק באחריות של מדינות. הוא מתמקד באחריות אישית. ואכן, התובע ביקש צווי מעצד נגד נתניהו עצמו ונגד השר יואב גלנט (וגם נגד מנהיגי חמאס). בשלב זה, עדיין לא ניתנה החלטת בית הדין בנוגע לצוויים הללו, אבל ברור שהעניין נוגע לנתניהו אישית. היבט זה של הפרשה בודאי מטריד אותו, וקשה להאמין שלא שוחח על כך עם אישים בממשל בארה"ב. אבל על כך לא שמענו דבר. למרבה הצער, ההתפתחויות בתחום זה רחוקות מלהיות חיוביות. הממשלה הבריטית השמרנית, שתמכה בישראל, הודיעה לבית

אומ של בנימין נתניהו בפני הקונגרס האמריקאי זכה, ובצדק, לשבחים רבים. נתניהו הוא נואם מחונן, היודע לקנות את לב שמעיו. תכל רק שקסם הנאום אינו תורם להפגת המציאות הקודרת - ואולי אף מבליט את הפער בין השניים. היו נבואם רגעים מרגשים, שבהם הציג ישראלים שצירף למשלחתו, ובהם נועה ארגמני, שחולצה משבי חמאס בפעולה צבאית נועזת, ומספר לוחמים שהצטיינו בקרבות. נתניהו, בתבונתו, כלל בהם חייל כדואי מומלמי - אשרף אלכחירי. תכל רק שלא הוצג לוחם דרוזי, אחד מרכיבים שהצטיינו בגבורתם. הדבר צרם ביותר באותה שבת נוראה, שבה בחר נתניהו להישאר בארה"ב, אז חיובאללה ביצע את הטבח המזועזע בילדי מגדל שמש. מותר בהחמנות זו להזכיר את חוק יסוד "ישראל - מדינת הלאום של העם היהודי" (חוק הלאום). חוק יסוד זה, שתועלתו מפורקפת ופגיעתו המיותרת במיעוטים, ובראשם הדרוזים, ידועה ומוכרת, עבר בכנסת בתקופת כהונתו של נתניהו. אולי גם הגיע הזמן לשאול כמה שרים, חברי כנסת ומנכ"לים יש מבני העדה הדרוזית, ולהודות בכך שלא ידענו להוקיר כראוי את תרומתם של הדרוזים למדינת ישראל. הגיע הזמן לתקן, ולו באיחור. בהמשך נאוומו זעם נתניהו, ובצדק, על התובע בבית המשפט הבינלאומי הפלילי, המאשים את ישראל "בהרעבה מכוונת של האזרחים בעזה. זאת שטות גמורה. זה שקר מוחלט... והנה שקר נוסף: אותו תובע מאשים את ישראל בכך שאנחנו פוגעים במזיד באזרחים". כדאי לדעת שהמשפט מבוסס, במידה רבה, על כוח ועל פוליטיקה. במשפט הפנים מדינתי הרברים מוסווים, אבל במשפט הבינלאומי הם בולטים וזועקים לעין. עסקתי בנושא בהרחבה בספרי "המשפט - מבט כללי (קצת ספקני)". בהקשר הנוכחי ניתן להתייחס לכך רק בתכלית הקיצור. אעשה זאת באמצעות השאלות הבאות: כיצד קרה שמערכת המשפט הבינלאומי הניחה לנו בשקט יחסי במשך עשרות בשנים, והנה לפתע מתרגש עלינו צבאמי של משפט בינלאומי היש לכך קשר

tguvot@maarif.co.il